

## Opetusalan eettisen neuvottelukunnan kannanotto 7.8.2009

### Heikot oppilaat kärsivät opettajien lomautuksista eniten

Opetusalan eettinen neuvottelukunta on huolissaan kuntien henkilöstön lomautuksista ja erityisesti niiden vaikutuksista lapseen ja nuoreen. Suurimmat ja pitkäaikaisemmat vaikutukset syntyvät, kun leikataan oppilaiden mahdollisuuksia saada hyvää opetusta ja koulutusta.

Lain mukaan oppilaalla on oikeus opetukseen jokaisena koulupäivänä. Hyvän ja säännöllisen opetuksen saaminen auttaa ennen kaikkea heikoimpia ja syrjäytymisvaarassa olevia oppilaita. Maksamme yhä edellisen laman aikana opetustoimen leikkauksien ja opettajien lomautusten seurauksena syntyneitä vaurioita. Samaa virhettä ei ole syytä toistaa nykyisessä taantumassa.

Syrjäytyminen syntyy siitä, että oppilas ei saa ajoissa ja ajallaan tukea oppimisen ongelmiin. Mitä varhaisemmassa vaiheessa tuki annetaan, sitä vähäisemmät ovat kustannukset pitkällä tähtäyksellä. Koulunkäynnin avulla oppilas oppii myös tekemään työtä ja oivaltaa säännöllisen elämäntavan merkityksen ja tärkeyden. Nämä ovat myös ensiarvoisia taitoja yhteiskunnassa.

Mitä vaikeammissa olosuhteissa oppilas kasvaa, sitä suurempi on koulun merkitys. Tänä päivänä yhteiskunnassamme on paljon perheitä, jotka elävät monien paineiden keskellä. Työttömyyden, perheiden hajoamisen ja vanhempien omien ongelmien vuoksi osa lapsista kokee suurta turvattomuutta. Heillä ei ole läheisiä ja turvallisia ihmissuhteita tukena. Lapsen huolto saatetaan laiminlyödä ja jopa ravinnon saanti jää puutteelliseksi. On oppilaita, joille koulu on ainoa vakaa ja pysyvä tekijä elämässä.

Kunta on peruskoulutuksen ylläpitäjä. Tätä tehtävää tuetaan valtionavulla. Taantumana aikana monet kunnat ovat joutuneet taloudelliseen ahdinkoon ja opetustoimeen tarkoitettua valtionapua käytetään myös muille sektorille. Samoin kuntien verokertymät ovat vähentyneet ja monissa kunnissa päättäjät leikkaavat varoja opetuksesta ja lomauttavat kuntien työntekijät opettajat mukaan lukien.

Lomauttaessaan opettajat kunnat aiheuttavat huomattavaa haittaa oppilaan sosiaaliselle ja psyykkiselle hyvinvoinnille. Lomautuksen aikana oppilas ei pysty oppimaan niitä asioita, joita opetussuunnitelmaan on kirjattu. Yleensä lomautus tapahtuu pitkällä aikavälillä ja siksi sen vaikutukset ovat pitkäaikaisia. Lomautuksen aikana koulussa olevilla opettajilla ei ole mahdollisuutta valvoa oppilaita riittävästi eikä heillä ole aikaa oppilaiden ohjaamiseen. Opettajat eivät voi myöskään auttaa oppilaita siinä määrin kuin normaaliaikana. Tämän seurauksena oppilaiden häiriökäyttäytyminen lisääntyy. Syntyy ongelmia, jotka vaikuttavat pitkään ja tulevat yhteiskunnalle myöhemmin kalliiksi.

Opetusalan eettinen neuvottelukunta vetoaa vakavasti kuntien päättäjiin, jotta lasten ja nuorten koulutuksesta ei leikattaisi eikä opettajia lomautettaisi. Kysymyksessä on oppilaiden tulevaisuus.

Hannele Niemi  
neuvottelukunnan pj  
kasvatustieteen professori  
Helsingin yliopiston vararehtori

Tuula Tamminen  
lastenpsykiatrian professori  
Tampereen yliopisto

Terho Pursiainen  
dosentti, Helsingin yliopisto  
pastori, Huopalahden seurakunta

Juha Sihvola  
professori  
Jyväskylän yliopisto

Jari Honkala  
lukion rehtori  
Apollon yhteiskoulu